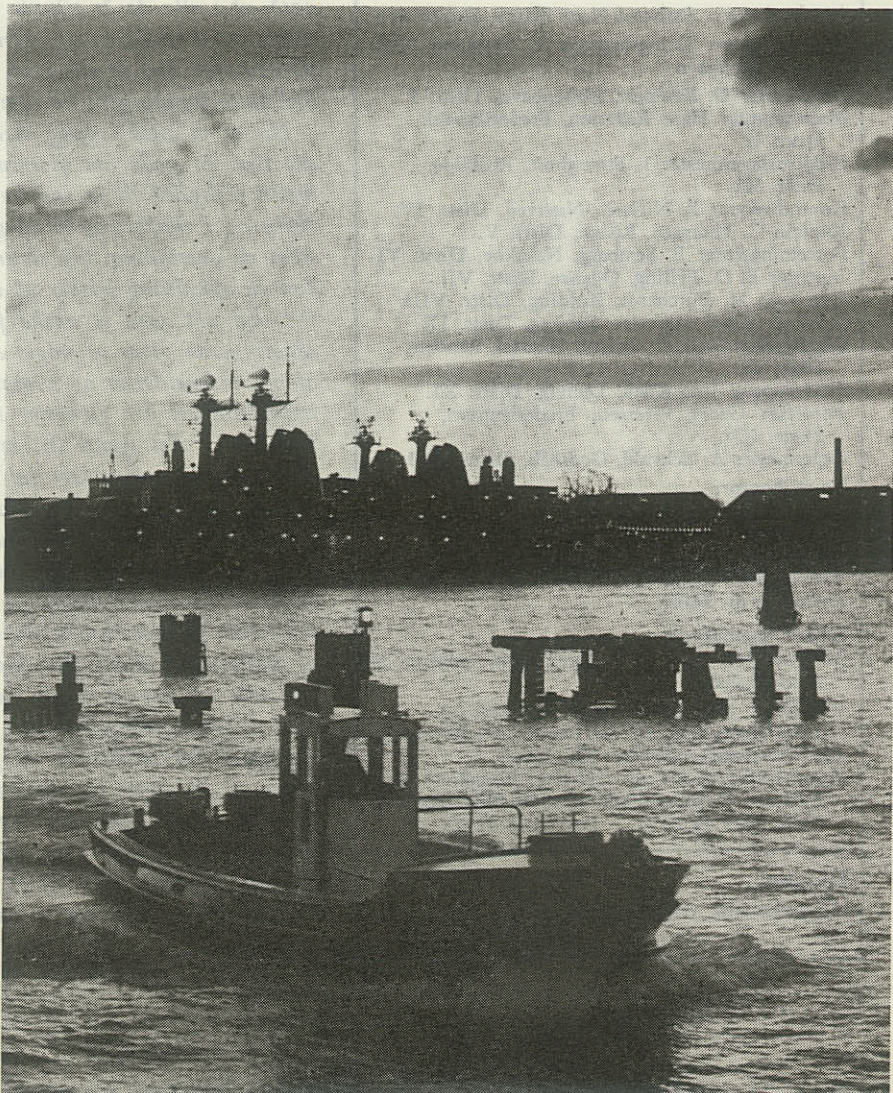

UNDER DANNEBROG

ORGAN FOR
ØVÆRN OG SØFART

1

7. ÅRGANG
MARTS 1971 NR.

MARINEFORENINGEN

Æresformand Hans Majestæt Kong Frederik d. IX
Foreningens formål er at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenstgørende i søværnet.

Hovedbestyrelse:

Formand: Kommandørkaptajn K. Hertz, København.

Næstformand: Underdirektør Svend Worm-Petersen, København.

Landseksretær: Assistent Kurt Flatau, København.

Hovedkasserer: Orlogskaptajn S. Thorlund Nielsen, København.

Boghandler O. Reumert, København, Distr. I.

Maskinmester Hans Pedersen, Frederiksværk, Distr. II.

Blikkenslagermester I. Strangholt, Roskilde, Distr. III.

Kontorbestyrer E. Nielsen, Næstved, Distr. IV.

Kaptajn C. Thomsen, Rønne, Distr. V.

Forretningsfører E. Semberg, Nakskov, Distr. VI.

Ingeniør E. D. Fylling, Odense, Distr. VII.

Fabrikant M. Burchardt, Kolding, Distr. VIII.

Direktør Knud Schröder, Esbjerg, Distr. IX.

Omsorgskonsulent P. Schytte Hansen, Randers, Distr. X.

Fiskeskipper Jens Knak, Lemvig, Distr. XI.

Forvalter Georg Petersen, Frederikshavn, Distr. XII.

Bagermester A. Echvald, Godthåb, Distr. XIII.

Hovedkontor:

Marineforeningen, Bredgade 29,

1260 København K.

Ekspeditionstid daglig kl. 10-13. Lørdag lukket.

Telefon (01) 15 28 86.

Postkonto nr. 1608.

Under Dannebrog:

Medlemsblad for Marineforeningen, udgivet af Frederikshavns Avis.

Redaktion: Marineforeningen, Bredgade 29,

1260 København K. (se under hovedkontoret).

Ansvarshavende redaktør: Kaj Lund.

Annonceekspedition og trykning: Vogelius' Bogtrykkeri, Danmarksgade 3, 9900 Frederikshavn. Telf. (08) 42 22 77. - Postkonto 41175.

Forsiden:

Aftenstemning ved Hønsebroen.

Foto Kaj Lund.

— og giv os så noget at rive i!

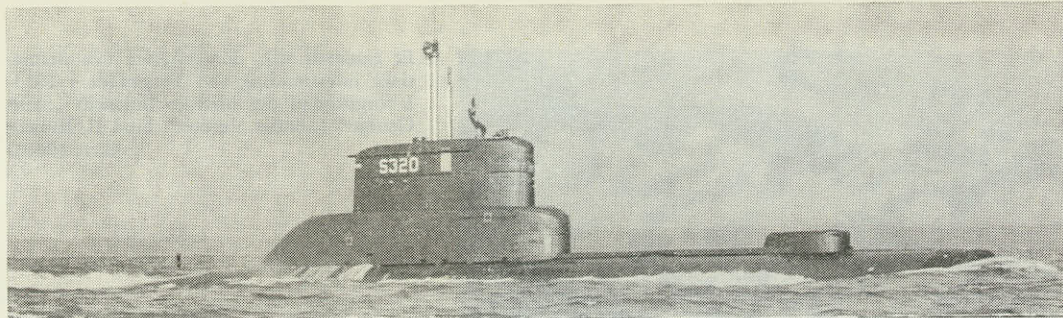
Et nyt år er begyndt og samtidigt et nyt afsnit i Marineforeningens liv. Efter 27 års domicil i Havnegade 55 har hovedkontoret måttet forlægge residensen. Det nye hjemsted er nu Bredgade 29. Fra tredje sals udsigten over havnen og medleven i den daglige skibstrafik, der ligesom indebar en stadig kontakt med solivet, er vi nu skiftet over til en første sals udsigt til genbobusmure. Men tro ikke, at vi derfor er gået i stå på kontoret. Snarere kan man måske sige, at frigjort fra den distraberende fristelse til at følge havnens liv stående ved vinduet kan energien nu koncentreres om det interne kontorarbejde.

Mange minder om foreningsliv, mænd og virksomhed lades tilbage i det forladte kontor. 27 år er dog et spand af tid. Erindres må det også, at i alle de år vågede vor værtinde, fru Olsen, med indleven og interesse over trivlsen på kontoret. Det er vist ikke for meget sagt, at hun følte foreningens liv som en del af sit eget.

Nu er vi altså i gang med at etablere os i det nye. Et gode har flytningen haft: Der er blevet lejlighed til at rømme op i arkivalier, i skabe og i skuffer og at få givet orden og system en overbaling. Og så er det, som om sådan en oprydning frisker på virkestrangen. Derfor skal det være et ønske for det nye år, at afdelingerne giver os noget at rive i - masser af nye indmeldelser og strømme af kontingentindbetalinger! Vi glemmer ikke at takke for indsatsen i det gamle år, men vi skal videre frem. Der er nok at tage fat på, når vi som en del af vort formål skal virke i befolkningen for Søværnets sag. Med tidens rørelser er der behov for at kalde på interessen for og at give støtte til søværnets naturlige placering som et led i vort forsvar. Inden for vore rammer er et af midlerne at skaffe flere medlemmer, flere til at slutte op om at vække interessen, flere til med deres kontingenter at give afdelingerne mulighed for aktiviteter til gavn for vort søværn og til støtte og opmuntring for de gæster, der under ikke altid velvillig vind søger at bestride de opgaver og opfylde de krav, som landets eksistens stiller til et søværn.

Godt nytår - og tag så fat!

Kai Hertz.

Undervandsbåden „Narhvalen“.
Foto: Søværnets Taktikskole.

SUBMISS

Søværnets Operative Kommando iværksatte 9. september en omfattende eftersøgning af undervandsbåden NARHVALEN, fordi det rutinemæssige check-signal ikke blev modtaget til aftalt tid.

NARHVALEN var på vej fra Holmen til Håkonsvern i Norge, hvor den skulle deltage i en øvelse. Den dykkede tirsdag aften kl. 21.30 lidt nord for Skagen Rev fyrskib og skulle fortsætte til en position ca. 10 sømil syd for Lindesness og derfra langs den norske kyst til Håkonsvern – en neddykket sejlads på knapt 60 timer. Det første check-signal skulle sendes den følgende aften kl. 21.30, hvor NARHVALEN var beregnet til at være ud for Lindesness. Da signalet ikke kom til tiden, begyndte Flåderadio Århus at kalde hvert 5. minut.

Dersom check-signalet ikke bliver modtaget inden en time efter aftalt tid, skal i henhold til reglerne iværksettes „submiss“ (eftersøgning af savnet undervandsbåd).

Submiss blev iværksat onsdag kl. 22.30, og det medførte bl. a., at alt disponibelt materiel blev sat ind i en omfattende eftersøgnings- og eventuel redningsaktion. En helikopter fra Flyvevåbnet blev straks indsat til afsøgning af området mellem Skagen og Lindesness, og alle Søværnets skibe i danske farvande gjorde klar til forlægning til Skagerak. Depotskibet HENRIK GERNER og undervandsbåden SPÆKHUGGEREN, der lå foran NARHVALEN, vendte om til modsat kurs.

Da Søværnets Operative Kommando efter yderligere en times forløb stadig ikke havde hørt fra NARHVALEN, iværksettes „sub-

sunk“ (undervandsbåd befrygtes sunket). I løbet af kort tid blev der tilbudt assistance fra England, Norge, Holland, Tyskland og Sverige. 13 danske og mange udenlandske skibe og fly satte kurs mod den savnede undervandsbåds position.

Også den civile skibsfart blev anmodet om at holde udvig, og dette førte til, at pressen blev opmærksom på situationen. Det var derfor nødvendigt, at de pårørende til besætningen på undervandsbåden blev underrettet inden udsendelsen af den første radioavis.

Der blev disponeret efter en alvorlig situation, selv om man regnede det for at være mest sandsynligt, at signalets udeblivelse skyldtes fejl ved undervandsbådens radio.

Dette blev bekræftet torsdag morgen, da depotskibet HENRIK GERNER meddelte, at man havde fået kontakt med undervandsbåden NARHVALEN 30 sømil sydvest for Stavanger. Straks efter blev subsunk-operationen annulleret.

Om bord i undervandsbåden var den kraftige sender havareret, da man ville sende signalet. Man gik til overfladen og forsøgte at benytte nødsenderen såvel som UHF-radioen, men da der ikke opnåedes kontakt, fortsatte man sejladsen i overfladen ad den planlagte rute, idet man var sikker på at få kontakt med depotskibet HENRIK GERNER, som naturligvis ville vende om.

Søværnets Operative Kommando fik ved denne store eftersøgning afprøvet effektiviteten af submiss- og subsunk-systemerne. Det konstateredes, at operationerne forløb tilfredsstillende, selv om man også fandt visse mangler, som måtte afhjælpes.

Et gammelt stik, der gengiver den dramatiske julestranding ved Torsminde i 1811. I forgrunden det britiske lineskib „Saint George“ („Søens Verden“, bind II, København 1960).

SKATTE FRA DYBET

Beboerne på kysten ved Thorsminde har i ældre tid opsamlet guldmønter ved stranden, og medlemmer af frømandsklubben „Delphinen“ fandt sidste sommer et gammelt skibsanker en halv sømil fra kysten. De mener, at ankeret stammer fra det britiske lineskib „St. George“, som i 1811 strandede på kysten under dramatiske omstændigheder. På diget inden for strandingsstedet er rejst en mindsten for 800 omkomne søfolk fra „St. George“ og 500 mand fra orlogsskibet „Defence“, som gik på grund i den samme storm.

Frømandene leder videre og er sikre på, at de før eller senere vil finde selve skroget af „St. George“, og at det måske vil blive muligt at bjerge mange ting af historisk værdi. Marinarkæologien har i de senere år gjort store fremskridt herhjemme takket være sportsdykkerne, som har hjulpet til med at lokalisere en del spændende fund. Dette gælder bl. a. nogle gamle skibsvrag ved Bornholm. Undersøgelserne her blev sat igang, efter at man sidste år ved nordkysten fandt nogle kobberskiver og enkelte kobbermønter. Nationalmuseets historiske laboratorium, der ledes af civilingeniør, svømmedykker, forfatter m. m. Ole Crumlin-Pedersen, fandt frem til, at fundene stammede

fra handelsskibet „Den Forgylde Sol“, som strandede ved Tejs 5. december 1673, og som ifølge Øresundsregisteret havde været beskæftiget i fart mellem Sverige, Portugal og England. Ved strandingen bestod skibets ladning af kobberskiver, der skulle præges til mønter i England.

Størsteparten af de fund, som frømandene gør i vore farvande, drejer sig om mørnet skibstømmer, rustne jerndele og tærede kanoner. Med god ret betragter man dem som skatte fra havets bund i kraft af deres historiske værdi. Som kontrast hertil indløber gang på gang bulletiner – mere eller mindre pålidelige – om enorme guldskatte, der bliver fisket op i mere eksotiske farvande. Det nyeste eksempel er ifølge Dansk Fiskeritidende en skat til en værdi af mindst 10 mill. kroner, som i februar i år blev fundet i et vrag ved Tonga Øerne af et hold dykkere fra New Zealand. Det drejer sig efter sigende om et britisk piratskib „Port au Prince“, som i 1806 blev sat i brand og sænket af tonganeserne nær ved øen Haano, da skibet søgte ind til øen for at blive repareret.

Der er egentlig ikke noget sensationelt i oplysninger af denne art. De spanske guldtransporter fra Melleamerika, som begyndte for ca.

350 år siden i østlig retning og senere også foregik over Stillehavet, blev konstant jagtet af pirater. Mange blev kapret og endnu flere strandede eller sank i storm. Beretningerne om sunkne skibe med fantastiske rigdomme har i flere hundrede år lokket eventyrlystne mænd ud på guldfiskeri, og flest af dem søger til Det karabiske Hav. Hvert år uden for orkansæsonen er skattesøgerne på færde, professionelle såvel som amatører, udrustet med „ægte” skattekort, gamle gulnede pergamenter og moderne teknisk udstyr.

Der går ikke et år, uden at der bjerges guld fra havet og findes nedgravede „søoverskatte”. I de fleste tilfælde drejer det sig kun om små værdier i forhold til indsatsen, men det er dog nok til at holde interessen og legenderne i live. I de senere år er interessen for eftersøgning af sunkne skatte yderligere blevet intensiveret gennem forbedring af metaldetektorer og udviklingen af nye bjergningsmetoder.

Utvivlsomt bliver der fundet langt flere værdier, end hvad der kommer til offentlighedens kendskab. Private skattesøgere vil formentlig ikke prale mere end højst nødvendigt med deres fund. Det ville blot resultere i en tilstrømning af professionelle konkurrenter og gavtyve, pågående tiggere og kreditorer samt, ikke at forglemme, nysgerrige toldinspektører og skatteopkrævere.

Apropos skatteopkrævere: Finansdepartementet i den canadiske provins Nova Scotia har gjort krav på en betydelig andel af en millionsskat i gamle guldmønter hævet fra et sunket skib af den 29-årige Alex Storm. Skatten angives at have en værdi på 5 millioner kroner og at stamme fra et fransk skib, hvis navn angives at være „Le Chanell”.

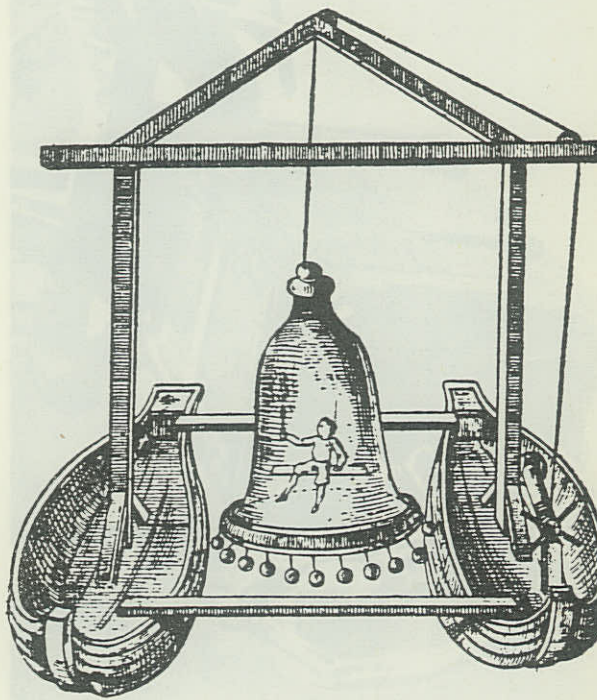
Skibet hed i virkeligheden „Le Chameau” (kamelen), og forliset fandt sted 25. august 1725 under en nordøstlig orkan så frygtelig, at man ikke havde oplevet magen til i mands minde. Ingen kan berette om selve ulykken, for alle beboere langs kysten af Cape Breton var flygtet ind i landet den dag, og da de vendte tilbage den følgende morgen, var stranden overstrøet med vragester.

Man var dog ikke længe om at identificere det forliste skib, idet man bl. a. fandt galions-

En håndfuld gamle spanske sølvmønter hentet op fra havets bund („Histoire sous-marine des hommes”, Paris 1957).

Spanierne forsøgte selv at bjerge nogle af de tabte piastre fra sunkne skibe, bl. a. ved hjælp af en dykkerklokke som denne („Journal des Scavants”, Paris 1678).

figuren. Desuden var „Le Chameau” et meget kendt skib på den tid, og det var ventet til Canada med et betydeligt antal notabiliteter om bord. Alle de 310 ombordværende omkom. Blandt disse var bl. a. den nye „intendant” for Canada, Monsieur de Chazel, Guvernør de Louvigny fra Trois Rivières og en søn af den tidligere guvernør i Montreal, de Ramesay.

Således forestiller biografgængerer sig, at skattejagt foregår på havets bund. Den tunge dykkerdragt er korrekt som den bedst egnede arbejdsklædning, men skatkisten er alt for velkonserveret (Efter filmen „L’Oeil sous-marin”).

Siden gik der fantastiske rygter om den guldbeholdning, som skulle være gået ned med „Le Chameau”. Der har været nævnt summer på op til 30 millioner kroner, og gennem mere end 200 år har der været søgt efter millionerne på havets bund ved Chameau Rock lidt nord for fortet Louisburg, der nu ligger i ruiner.

Det virkelige beløb, som skibet havde om bord, siges at have været 280.696 livres, hvilket formentlig dengang svarede til 100.000 rigsdaler, men gamle guldmønter er betydeligt mere værd i dag.

Efter fremkomsten i 1857 af den lukkede dykkerdragt blev jagten på guldsalten fra „Le Chameau” intensiveret, og næppe har så mange dykkere snuset omkring Chameau Rock, som i sommeren 1927, efter at en fisker berettede, at en skattekasse havde hængt på fligen af hans anker, da han hev det op. Kisten smuttede imidlertid og forsvandt atter i dybet, og alle senere eftersøgninger var forgæves, før de moderne svømmedykkere kom til.

Skattejagten kan groft opdeles i to hovedgrupper, nemlig eftersøgningen af nedgravede værdier – fortrinsvis sørøverskatte – ved kysterne og forsøg på at opspore og opfiske værdier fra sunkne skibe. Vi skal her fortrinsvis beskæftige os med den sidstnævnte kategori. Når der her tales om skattejagt på havets bund, vil vi også se bort fra bjergning af værdier, som er gået til bunds i nyere tid. I første række vil vi hellige os den gamle transportvej fra Centralamerika til Europa. Den er bogstaveligt talt brolagt med guld og sølv, som blev „tabt” på vejen.

Spanske conquistadores, rangerende fra gran-der til tugthusfanger, hentede umådelige skatte fra moderlandets besiddelser i Mexico og Peru. Det skulle transporteres hjem til finansiering af europæiske krige, men hollænderne, franskmændene og især briterne gjorde deres bedste for at opbringe disse transporter. Dette tvang spanierne til fra midten af 1500-tallet at organisere konvojsystemet for udskibningshavnene. To gange om året kom flåder af svært armerede galeoner til Porto Bello på Panamatan-gen og til Cartagena i det vestlige Colombia, og tidligt på sommeren sejlede sølvflåderne op til Vera Cruz i Mexicogolfen for at undgå or-

Moderne undervands-skattejægere på arbejder i Middelhavet. Det fotografiske udstyr fortæller, at jagten gælder arkæologiske skatte („Marine-Archeology“, London 1965).

kansæsonen. Fra Vera Cruz, der også samtidig var udskibningssted for Mexicos guld og sølv, dirigerede vind og strømforhold den østgående sejskibstrafik op gennem Floridastrædet, og transporterne var først i nogenlunde sikkerhed, når de var godt klar af Bahamas. Fjendtlige søhaner tog – med eller uden deres nationale autoriteters billigelse – en god bid af kagen selv midt i Atlanten og under Europas kyst. Sir Francis Drake kom i 1580 hjem til England med et bytte til en værdi af to millioner dukater, og Piet Heyn kaprede i 1628 en sølvflåde, som gav en gevinst på 15 millioner gylden.

Langt større værdier endte dog på havets bund. Hundreder af galeoner gik tabt ved sænkning under bataille, ved forlis i orkan eller ved strandning på de talløse skær i de vestindiske farvande. De to sidstnævnte forlisårsager er hyppigt kombinerede, og man har lov til at gå ud fra, at et meget stort antal forliste skatteskibe skal søges nær kysterne på relativ lav vanddybde.

Outhwaite oplyser, at værdien af de årlige transporter til Spanien var ca. 630.000 pund sterling, da de var på deres højdepunkt. Ifølge K. W. W. Lawrence var den totale værdi af de skatte, som gennem ca. 250 år udskibedes

fra Centralamerika, mindst 50 milliarder kroner. Heraf ligger endnu guld og sølv for over en milliard kroner på bunden af Det Karaibiske Hav. F. L. Coffmann nævner et tal, der er et par tusinde gange større, men medtager også forlis i nyere tid og et stærkt udvidet farvandsområde.

U.S. Treasury Department oplyser, at man i tidens løb har registreret bjergning af værdier til et beløb af ca. 100 millioner kroner fra gamle sejskibsvrag ved de amerikanske kyster.

Mange interesserer sig for den milliard, som endnu venter på at blive fisket op fra bunden af Det Karaibiske Hav. Et af de ældste kendte fund blev gjort for næsten 300 år siden. En spansk flåde på 16 skibe lastet med sølv og guldbarrer samt andre kostbarheder til en værdi af ca. 140 millioner kroner, blev den 15. november 1643 overrasket af et uvejr nord for Hispaniola, og femten af skibene forliste. Formentlig drev de fleste ind på kysten. Den unge amerikanske skipper Bill Phips begyndte i 1676 at søge efter de sunkne galioner og blev fra 1683 støttet af hertugen af Albermarle og af den engelske konge. I 1687 fandt han vraget af en galeon tæt ved kysten i nærheden af Puerto Plata, og med sit primitive dykkergej

lykkedes det ham at bjerge godt 30 tons barrer foruden smykker og møntet guld og sølv. Af værdierne på ca. 8 millioner kroner fik Phips selv kun 6-7 %, men penge var mere værd dengang, og så fik han i tilgift posten som guvernør i Massachusetts.

Den australske kaptajn, Ted Falcon-Baker, startede for et par år siden, hvor Bill Phips slap i 1687, og dersom han har held til at finde resten af skatten fra den pågældende galeon, „La Nuestra Señora de la Concepcion“, vil han formentlig fortsætte og søge efter andre skibe fra den store sølvflåde.

Også den amerikanske professor John F. Storr mener at have en nøgle til denne umådelige skat. Han påstår at have fundet galeonen „San Pedro“, som blev udsendt af kong Philip V af Spanien for eftersøgning af sølvflåden, og som forliste i 1719. „San Pedro“ havde også guld og sølv om bord, og professor Storr har foreløbig bjerget værdier for ca. 140.000 kroner. Resten, siger han, ligger i en dyb kløft og kræver særligt udstyr for bjergning. Når han er færdig med „San Pedro“, mener han at have indvundet erfaringer, som skal hjælpe ham på sporet af nogle af de andre galeoner.

En anden heldig skattesøger fra nyere tid er den professionelle dykker Edward Tucker fra Hamilton på Bermuda. Han har arbejdet i talrige gamle vrage og efterhånden fundet værdier til flere hundrede tusinde dollars. Halvdelen har han solgt til koloniregeringen, og med resten har han oprettet et museum i Hamilton.

Ligesom Bermuda er Floridahalvøens kyster et Eldorado for skattesøgere. Gasparilla Island nær ved St. Petersburg på vestkysten er opkaldt efter sørøveren, der sænkede sit skib lastet med skatte på 11 millioner dollars i nærheden af Boca Grande. I nærheden ligger en amerikansk fregat, som sank i 1829 med tilsvarende værdier om bord. Ved spidsen af Key West forliste i 1520 den spanske galeon „Santa Rosa“ lastet med guld for ca. 200 millioner kroner, som Cortez havde afpresset Aztekerne i løsepenge fra Montezuma.

Disse er kun nogle af de særligt bemærkelsesværdige kendte skatte på havbunden i vestindiske farvande. Stadig skyller sølvpjastre og gulddubloner op på kysterne som bevis på, at

der endnu er meget at hente. Præsidenten for „The Quest Association“, Mr. F. L. Coffmann, påstås at have undersøgt 42.000 muligheder og udpeget ca. 3.000, hvor der skulle være chancer for at finde sunkne skatte.

Man kan så spørge sig selv, hvorfor der ikke er fundet meget mere. Hvorfor lod Edward Tucker sig f. eks. nøje med et par hundrede tusinde, når han dog havde snuset i adskillige sunkne galeoner?

Der til skal siges, at det ikke er nok at finde et gammelt vrage. Alene det kan forøvrigt være svært nok, selv om man har fået opgivet den nøjagtige position for forliset på lavt vand. Det kan være ført bort af strømmen, det kan være dækket af mange meter sand eller mudder, det kan være ædt op af pæleorm eller overgroet til ukendelighed med koral eller havets flora. En professionel skattesøger J. Owen Andress fra Bradenton i Florida kikker først og fremmest efter fremmedartede sten, når han dykker efter vrage. Skibene medførte jo i reglen stenballast fra andre steder i verden. I øvrigt graver han nu efter et skatteskip oppe i land et stykke fra havstokken.

Når et vrage er fundet på havbunden, kan dykkeren møde utallige vanskeligheder. Edward Tucker dykkede i fem år ved en af sine galeoner, før han fandt det første guldstykke. Der er i reglen ingen bund i sådanne gamle skuder. Ofte er de kun et kalkskelet, og genstanden kan være sunket dybt i sandet eller klippespalter, eller de kan ligge skjult fuldstændigt indkapslet i koral. Mange vrage ligger i øvrigt i farvandsområder med stærk strøm eller konstant brænding, der gør dykkerarbejde vanskeligt og farligt.

Ganske vist har de tekniske hjælpemidler som allerede nævnt gennemgået en voldsom udvikling under og efter den anden verdenskrig, men effektiv skattejagt på havets bund vil kræve endog meget store investeringer, som en lille gruppe eventyrere næppe kan magte. Kaptajn Ted Falcon-Baker vil på sin ekspedition medtage dykker og bjergningsudstyr for 140.000 kroner. Det kommer han næppe ret langt med.

Også andre steder i verden er jagten på gamle skatteskibe gået ind med fornyet inten-

sitet. Hertugen af Argyll har tidligere fundet en bronceanon fra galeonen „Duque de Florence”, som sank i 1588 i Tobermory Bay ved øen Mull. Galeonen tilhørte den spanske invasionsflåde og havde krigskassen med ca. 600 millioner kroner om bord. Nu har Hertugen taget moderne teknik i brug ved eftersøgningen.

I Vigo-bugten sænkede general Velasco i 1702 hele sin transportflåde, da den på vej fra Vestindien med umådelige rigdomme blev angrebet af briterne ved Spaniens kyst. Nogle kasser med piastre blev bjerget i årene 1866–72, men resultaterne stod ikke i forhold til anstrengelserne. Eftersøgningen af „La Flota“ blev imidlertid genoptaget for få år siden af et internationalt team af unge frømand, efter at en fiskerkone havde fundet gulddubloner ved kysten. De har indtil nu fundet mange vragrester, men ikke meget andet.

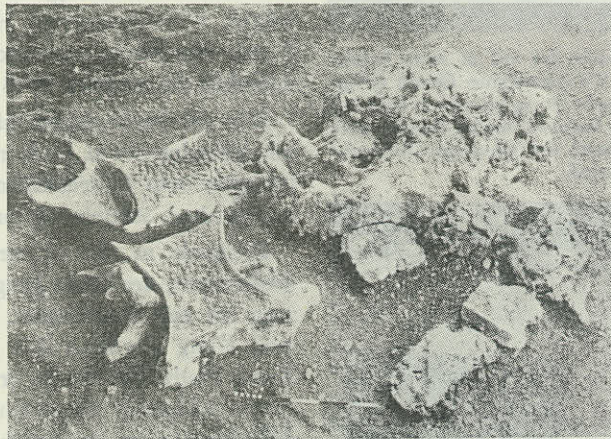
I vore hjemlige farvande nøjes man som nævnt også med at finde vrag og vragrester, der ganske vist har betydelig arkæologisk værdi, men udsigterne til at finde gamle guldkatte

i havet er ringe. Dog er der nogle optimister blandt den svømmedykkende ungdom. En flok stockholmske frømand leder hver sommer efter et af Valdemar Atterdags skibe, som sank i 1361 ud for Visby med en kostbar ladning af guld og sølv, for hvilket byen var blevet brandskattet.

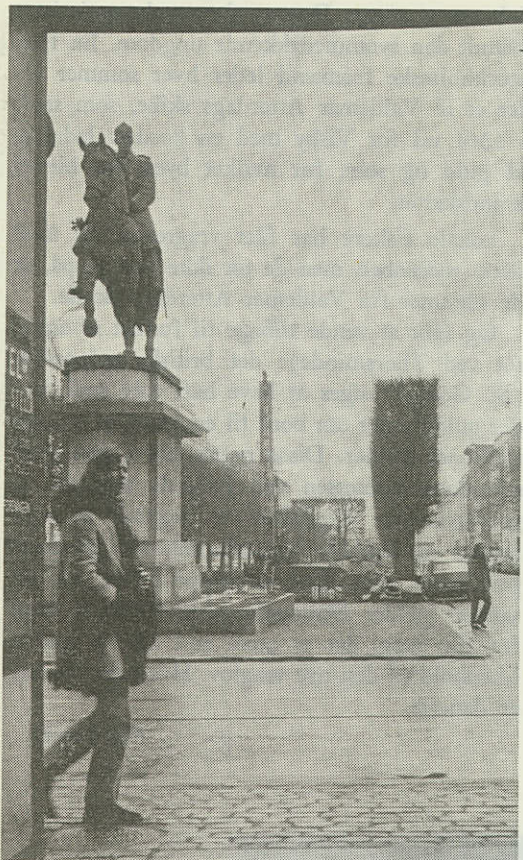
Lokale fiskere har fået vragrester op med deres redskaber, men de tør ikke sværge på, at de stammer fra Valdemar Atterdags skude.

Og (for at vende tilbage til fundet af ankeret ved Thorsminde): det britiske orlogsskib „St. George” siges at have haft tolv små tøn-der guldmønter om bord til en værdi af mange millioner kroner. Disse rygter har i den grad stimuleret interessen ved Jyllands vestkyst, at professionelle vragfiskere er begyndt at rejse børster og henlede opmærksomheden på deres privilegier, men disse er næppe i fare, og det samme gælder Nationalmuseets krav på fund fra alle vrag, der er mere end 150 år gamle i henhold til den nye vraglov. Hvad der findes, er danefæ.

Kaj Lund.

Kobberbarrer bjerget fra et gammelt skibsvrag. Klumpen til højre viser, hvorledes barrierne har været helt overgroet med havets frodige vegetation. Til venstre ses nogle barrier, som er hugget rene. („Marine-Archeology“, London 1965).

Hovedkontoret i nye lokaler

For sjette gang siden Marineforeningens oprettelse er dens hovedkvarter flyttet ind i nye lokaler. Fra 1913 til april 1917 var domicilet i Christian IX's gade nr. 5, 2. sal. I maj 1917 flyttede kontoret til Møntergade 22, mezzaninen, hvorfra man måtte rykke ud i juli 1925 og flytte til Bredgade nr. 25 C.

Her havde man kun fred i tre år, og i oktober 1928 installeredes kontoret i Store Strandstræde 9, 4. sal. Et godt bytte gjorde man under anden verdenskrig, da der kom tilbud om lokaler i Navigatørernes Hus, Havnegade 55, 2. sal. Her havde man godt værtskab og godt naboskab fra oktober 1943 til december 1970.

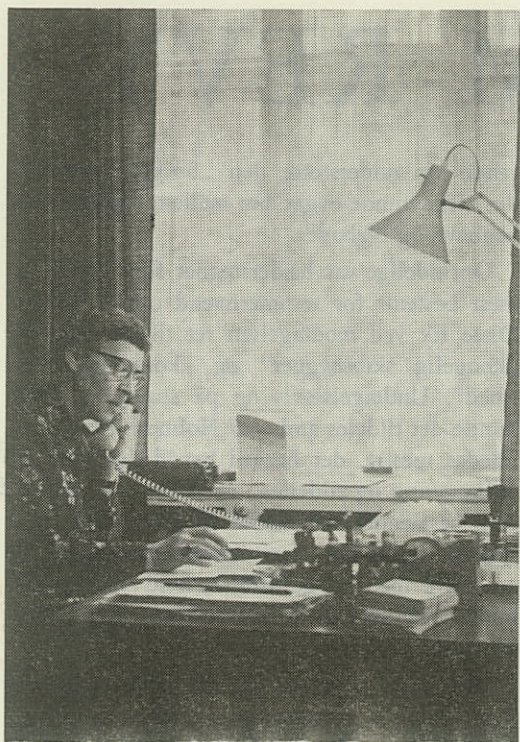
Selv om fraflytningen måtte ske på kort varsel, lykkedes det at finde nye lokaler, der kan betragtes som tilfredsstillende med hensyn til beliggenhed, størrelse og pris.

Bredgade nr. 29 vil være let at finde for medlemmer, der første gang kommer for at besøge det nye hovedkontor. Man sætter kursen mod Kong Christian X's rytterstatue ved St. Annæ Plads. Fra denne er der kun 15 skridt (over Bredgade) til porten nr. 29. Herfra vil skiltning vise vej over vinhandlerens lille gård til kontorbygningen bagved, hvor Marineforeningen har tre lokaler på 1. sal.

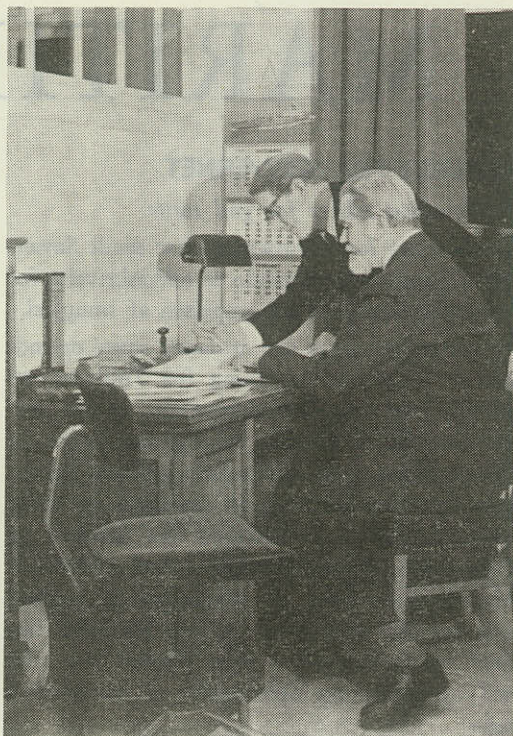
Endnu er installeringen ikke helt bragt til ende, men det tegner til, at man her vil få gode arbejdsforhold med et særskilt kontor for fru Sarauw, et arkiv, der samtidig tjener som kontor for formand og kasserer, samt et mødelokale.

Det nye hovedkontor findes let ved at sætte kursen efter Kong Christian d. X's rytterstatue. Øverst udsigt gennem porten til Bredgade 29 og nederst et blik ind gennem porten, hvor fru Sarauws vindue skimtes over døren. Ejendommen tilhører det grevelige Oberbech-Clausen-Peanske familielegat.

Hovedkontorets assistent fru Ella Sarauw i sit nye kontor.

Arkivet tjener samtidig som kontor for formand og hovedkasserer.

Medlemmer af forretningsudvalget i det nye mødelokale. Fra venstre landssekretær Kurt Flatau, Hans Pedersen, Frederiksværk, E. Nielsen, Næstved, formanden, kommandørkaptajn Kaj Hertz og hovedkassereren, orlogskaptajn S. Thorlund Nielsen.

MARITIM REVY

AKTUELT FRA SØVÆRNET

Toldvæsenet takker for god støtte

Direktoratet for Toldvæsenet har sendt Søværnets Operative Kommando en takkeskrivelse for Søværnets hjælp til bekæmpelsen af smugleri.

I skrivelser siges det, at denne støtte og indsats er af største betydning for Toldvæsenets arbejde med smuglerbekæmpelsen, og det gælder såvel for de løbende, daglige meldinger om observationer, som direktoratet gennem Søværnets Operative Kommando modtager fra marinestrikterne, i særdeleshed fra Sundets og Langelands Marinestrikter med tilhørende Marinestation Møn og Marinestation Gedser, som for den direkte hjælp, som Marinens fartøjer og helikoptere i visse tilfælde har ydet ved opsporing og opbringelse af smuglerfartøjer.

Skrivelsen fremhæver Marinens indsats ved to større smuglerisager, dels opsporingen og opbringelsen af det tyske stenfiskerfartøj ADMAR med en last af en million cigaretter, i hvilken aktion der fra Langelandsfortet og orlogskutteren THURØ blev ydet en betydelig og langvarig arbejdsindsats, dels assistancen ved opbringelsen af og senere dykkereftersøgning af smuglerfartøjet „B W 26”, som havde en last på knapt en million cigaretter. Man er fra direktoratets side klar over, at sidstnævnte aktion medførte et stort og vanskeligt arbejde såvel for chef og besætning på bevogtningsfartøjet NEPTUN og orlogskutteren SAMSØ som for chef og personel i frømandskorpset og på Marinestation Møn.

Holmens hæderstegn fylder 170 år

Når man den 29. januar 1801 indstiftede Holmens Hæderstegn, var det næppe den sindssyge Christian den Syvendes fortjeneste, men snarere den initiativrige fabrikmester Hohlenbergs indsats.

Efter en række arbejds- og personelmæssige forbedringer på værftet ville man nu på afgø-

rende vis understøtte den „borgerliggørelse”, der alene kunne bygge bro mellem datidens København og Nyboder.

Oprindeligt var hæderstegnet først og fremmest bestemt for tømmermænd og knæsmede. Disse fik ved modtagelsen ret til at kalde sig „kongelig skibsbygger” og „kongelig skibssmed”. Undtagelsesvis og på strengere vilkår kunne det tildeles andre af Holmens faste stok, således mestre, der herved benådedes med søofficersrang og tildeltes „en udmærket mundering bestående i en mørkeblå klædeskjole med lyseblåt underfoer, samt karmoisinrøde opslag og krave med en guldtresse, hvid vest og blå bukser, alt med de i Søetaten brugelige ankerknapper”.

Når dertil kom, at der til uddelingen for kvartermænds, formænds og håndværkeres vedkommende var knyttet en årlig hædersgave på 7 rigsdaler, kan man forstå, at opnåelsen af hæderstegnet var meget eftertragtet.

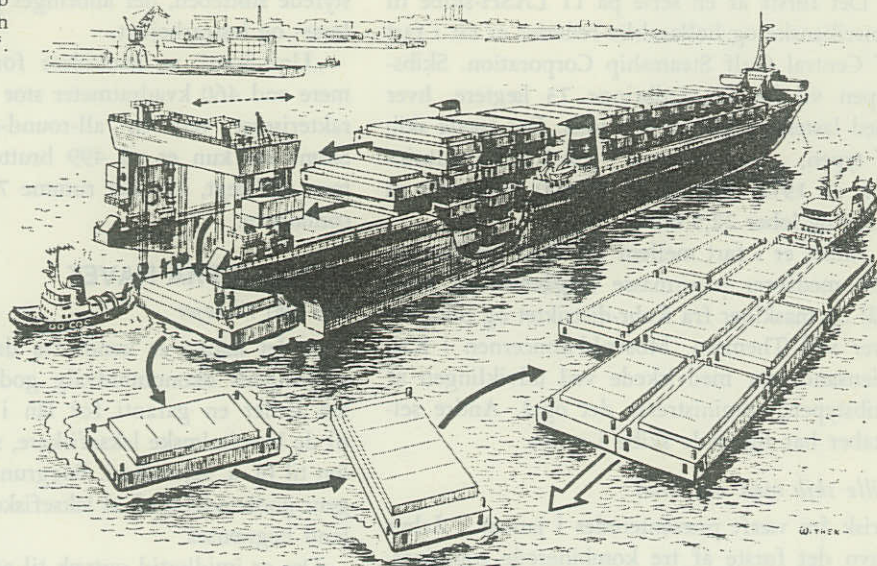
En særlig kommission med fabrikmesteren som formand havde til opgave at undersøge og afgive betænkning om de pågældendes forhold såvel i tjenesten som uden for denne, idet der var nedfældet meget strenge bestemmelser, som bl. a. udelukkede sådanne, der var idømt korporlig straf eller hengiven til laster, „som skade Kongens tjeneste, ødelægge mændene selv og forstyrre huslig lyksalighed”.

Dette hæderstegn blev første gang uddelt den 5. februar 1802 til 13 mestre, 10 mestersvende, 18 kvartermænd, 7 formænd, 63 håndværkere og 1 skipper.

„Lindormen”s maskineri bevares

Lederne af Marinestabens historiske sektion af Søværnets museumsmagasin har henstillet, at hovedmaskinen og styremaskinen fra „Lindormen” sikres for museumsmagasinet. Marinestaben har efter en nøje vurdering mellem økonomiske og historiske aspekter besluttet, at disse dampdrevne maskiner skal udtages af det gamle

LASH-skib
af typen
„Acadia Forest“.

skib, inden de sælges. Arbejdet vil blive udført af Flådestation Korsør, og Søværnet vil selv klare transporten fra Korsør til Holbæk.

Brandvæsenet roser Søværnet

Chefen for Søværnets Operative Kommando har udtrykt sin påskønnelse af slukningsarbejdet, som blev udført af bevogtningsfartøjerne „Nymfen“ og „Najaden“ i Rønne havn, da det vesttyske tankskib „Otto Terkol“ brændte, og der var stor fare for eksplosion. Efter en energisk indsats fik man ilden under kontrol i løbet af seks timer.

Efter slukningsarbejdet sagde branddirektør H. Vegener, Rønne, at indsatsen var storartet. Det arbejde, som blev udført i en varme, der næsten ikke var til at udholde, viste at det var trænede folk, som kunne løse en vanskelig opgave, når det gjaldt for alvor.

AKTUELT FRA HANDELSFLÅDEN

Exit Savannah

Verdens første atomdrevne handelsskib sejler ikke mere. Man har besluttet, at det kostbare skib nu skal lægges op, idet de amerikanske tekniske sagkyndige ikke mere kan høste nye erfaringer ved at holde det i fart.

LASH-skibene

En af de seneste nydannelser på søtransportens område er LASH-systemet. Det består af en lille flåde af lægtere i standardstørrelse med lastevne på hver 400 tons samt et moderskib, forsynet med en stor portalkran til ombordtagning og søsætning af lægtere. Lægterne bugseres eller skubbes frem til moderskibet, der kan ligge ved kaj, på red eller ud for flodmunding, kanaludløb eller åben kyst. Lægterne løftes om bord i moderskibet med en hastighed af 4 i timen.

Moderskibet afgår til sit bestemmelsessted. Ankommet hertil søsættes lægterne på én eller flere positioner og bringes til lossepladserne i havne eller ad floder og kanaler frem til fabriksanlæg og andre lagningsmodtagere.

Andre lægtere tages om bord i moderskibet i bytte for de medbragte og sejles tilbage til udgangspunktet, hvor en ny flåde af lægtere venter på overførsel.

LASH-systemet (Lighter Abord Ship) muliggør dør-til-dør service ad indre vandveje og f. eks. lastning og losning via helt små havne og primitive anløbspladser. Det har været under overvejelse at etablere besejling af Grønland med LASH-skibe, men sådanne planer synes dog at være frosset ned til muligvis senere anvendelse.

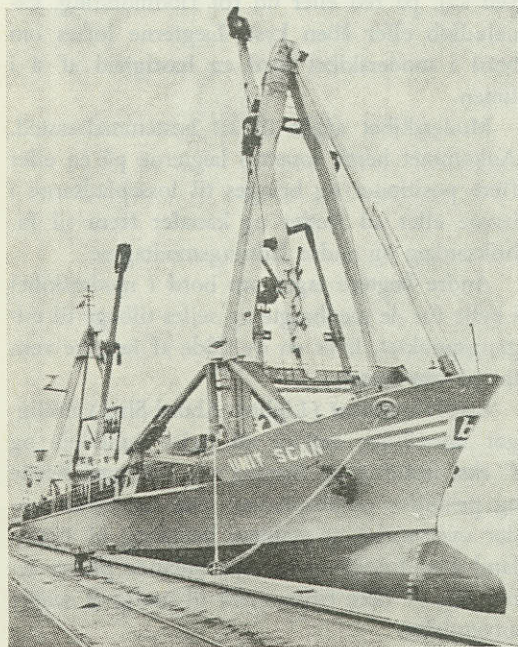
Det første af en serie på 11 LASH-skibe til amerikanske og hollandske rederier er sat i fart af Central Gulf Steamship Corporation. Skibstypen vil kunne medbringe 73 lægttere, hver med lastekapacitet på 400 tons. Det første skib af typen, „Acadia Forest”, gik i fart i slutningen af 1970. Det er på 43.000 tdw, 300 m langt og løber 22,5 knob.

Skibet er i fart mellem US Gulf og Europa. Det medfører papirmasse østgående og retur stål og maskiner fra Ruhr-distriktet og biler fra byer ved Themsen. Mosvold-koncernen i Kristiansand, der medvirkede ved udviklingen af skibstypen, administrerer det også. Andre selskaber har lignende skibe i ordre.

Lille skib med stor kran

Frisk fra værft præsenteredes i januar i Århus havn det første af tre kombinerede container- og tungtløftskibe til Blæsbjergrederiet, kommanditselskabet Unit Tramp. Skibet „Unit Scan”, der er bygget på værftet i Büsum i Nordtyskland, er et avanceret og bemærkelsesværdigt fartøj. Det er bl. a. udstyret med kran- grej, som magter at løfte op til 100 tons. For at bevare skibets stabilitet ved selv de tungeste løft er der til kranudstyret knyttet hydraulisk

„Unit Scan“, et lille skib med stor løfteevne.

styrede støtteben, der anbringes på kajen under losse- og lastearbejdet.

„Unit-Scan” er endvidere forsynet med en mere end 460 kvadratmeter stor luge og er karakteriseret ved en all-round-anvendelighed. Skønt det kun er på 499 bruttotons og 1300 tons dødvægt, kan det rumme 77 stk. 20 fods containere.

AKTUELT FRA HAVET

Fra laks til rejer

Som det måske er kendt fra dagspressen, har regeringens økonomiudvalg godkendt, at starten stiller en garanti for lån i Fiskeribanken til de bornholmske laksefiskere, så de kan rigge om til bl. a. rejefiskeri. Baggrunden er regeringens godkendelse af, at laksefiskeriet ved Grønland begrænses.

Der er imidlertid opræk til at blive uro omkring rejefiskeriet, allerede inden det startes. De danske fiskeres planer om at gå på rejefangst ved Svalbard har allerede skabt reaktioner. En kendt norsk havforsker, som efter anmodning fra det norske havforskningsinstitut har kortlagt rejeforekomsterne fra Skagerak til Svalbard, udtaler, at en stærkere udnyttelse af rejeforekomsterne kan føre til, at det fremtidige fiskeri ødelægges i løbet af få år. Han mener, at de norske rejefiskere allerede nu driver rovfiskeri og håber, at de danske fiskere ikke vil følge nordmændenes eksempel, men benytte de samme stormaskede net i Barentshavet, som de nu anvender ved Grønland.

Konkurrenter til Thor Heyerdahl

Polske videnskabsmænd har planlagt en ekspedition over Atlanterhavet om bord i en kopi af en 4000 år gammel skibstype. Nautical Magazine røber, at ekspeditionen vil finde sted i 1971, men fortæller ikke, hvorvidt fartøjet er en papyrusbåd eller en af de andre skibstyper, som eksisterede i den østlige del af Middelhavet omkring 2000 år f. Kr.

På foranledning af det polske institut for teknisk kulturhistorie er man igang med at bygge skibet, der vil få navnet KVETZALKOATEL efter en af olmekernes sagnheder. Det er hensigten, at ekspeditionen skal starte fra Senegalfloden og sætte kursen mod Centralamerika.

Hovedbestyrelsen

Sendemandsmødet 1971

Lørdag den 8. og søndag den 9. maj vil årets sendemandsmøde blive afholdt i Frederikshavn. Opmærksomheden henledes på, at fredag den 7. maj er Store Bededag, hvilket giver mulighed for at benytte lejligheden til en rigtig familieudflugt. Tænk f. eks. på, at der fra Frederikshavn går rutebåde til Sverige og Norge.

I sidste nummer af bladet blev det meddelt, at sendemandsmødet ville finde sted i slutningen af maj. Når det nu er skudt frem til en ret tidlig placering i måneden skyldes det, at der i Frederikshavn skal afholdes en stor fiskerimesse i sidste halvdel af maj. Bestyrelsen for Frederikshavns afdeling, der er vært ved sendemandsmødet, har lagt følgende foreløbige program:

Lørdag den 8. maj

Kl. 10.00: Marinstuen i restaurant „Vinkælderen“ vil være åben, og i anledning af afdelingens 50-års stiftelsesdag er arrangeret en reception.

Kl. 18.30: Festmiddag i restaurant „Møllehuset“. For kr. 37,00 (incl. moms og betjening, men ekskl. vine) serveres kold fisk med tilbehør, oksefilet med bordelaisesauce og gemyse samt rubinsteinkage. Prisen incl. diverse vine er kr. 60,00. Efter middagen afholdes kammeratskabsaften med underholdning og dans til kl. 02.00. Billetter à kr. 15,00.

Søndag den 9. maj

Kl. 08.30: Sendemandsmøde på Hoffmanns Hotel.

Kl. 09.00: Udflugt for damerne med bus. Formiddagskaffe på den smukke gamle Voerså Kro. Derefter rundvisning på det historiske Voergaard Slot. Pris pro persona kr. 15,00.

Kl. 12.15: Frokost på Hoffmanns Hotel med servering af tre slags sild, varm fiskefilet, stegt ål, rejer og laks for kr. 20,00 incl. moms og betjening.

Tilmelding

Alle tilmeldinger til de forskellige arrangementer sker til Turistforeningens kontor, Turistterminalen, Havnen, 9900 Frederikshavn. Telefon (08) 42 32 66.

Fra afdelingerne

BORNHOLM

10. oktober arrangeredes keglespil for medlemmer med damer efterfulgt af skafning og dans til kl. fem om morgenen.

FREDERIKSBERG

Mortens aften blev fejret efter det klassiske ritual. Det blev et vellykket arrangement med en god og hyggelig stemning.

2. februar afholdtes ordinær generalforsamling. Af dagsordenen fremgår, at formand H. A. Petersen og kasserer Gunnar Jørgensen ikke ønskede genvalg. Referat af mødet forelå ikke ved redaktionens slutning.

En lods er gået vest

Vor gamle ven og kammerat, fhv. lodskaptajn Peter Bom, er død, 83 år gammel. Peter Bom var med liv og sjæl en søens mand, djærv og bramfri i tale og sprog, hjertensærlig i meninger og udsagn. Selvom de senere år blev præget af vanskeligheder med helbred og førlighed og af at være blevet alene derhjemme, var Peter Bom den altid førende som festlig og glad kammerat, der satte sit præg på sammenkomster i vennernes lag. At han var fra Kerteminde, og at han i sejlskibsfarten havde taget mangen en tørn, blev vi stadig mindet om gennem hans viser og beretninger om sølivet. Når Peter „pejlede sit kølvand“, måtte selv gamle søulke føle, at de var gået glip af mange oplevelser til søs.

En hyggelig og brav kammerat vil blive savnet i Marineforeningen ved Peter Bom's bortgang.

Kai Hertz.

Medlemstallet

Marineforeningen havde 1. januar 1971 ialt 8.909 medlemmer.

Næste nr. af U. D.

Artikler og illustrationer til „Under Dannebrog“ nr. 2 1971 skal være redaktionen i hænde senest 1. april.

Et af afdelingens trofaste medlemmer, maskinmester Alfred Christoffer Birch, der sejlede i Torm-bådene, er gået bort i en alder af 79 år.

FREDERIKSVÆRK (Marinstuen flyttet)

Hans Pedersen fortæller, at afdelingen lige efter nytår flyttede sin marinstue fra Hotel Frederiksværk til restaurant „Spisekrogen“ (tidligere „Skovlyst“), hvor marinstuen tidligere har haft til huse. Flytningen har naturligvis medført forskellige ændringer, og inventaret er blevet restaureret, således at man med bistand af den nye vært har fået et lokale, hvor man glæder sig til at byde gode venner velkommen. Adressen er: Restaurant „Spisekrogen“, Torvet, Frederiksværk.

Afdelingen gratulerer: 3/12 Otto Bengtsson, 80 år. 3/12 E. Damgaard, 50 år.

Otto Suenson & Co.

Dr. Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82

Grundlagt 1880

Vinforretning

Lager af cigarer

Lev. til Officersforeningen og
Søofficersforeningen**Højgaard & Schultz A/S**

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor:

Ewaldsgade 9 - København N.

J. Chr. Andersen**OST**

Vimmelskaftet 41 - 1161 København K.

Tlf. (01) *12 13 45

Jesper Christensen & Co.

Vin en gros

Nørregade 28 - København K.

**A/S Em. Z. Svitzers
Bjergnings-Entreprise****HEDE NIELSEN **

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Ronald Andersen

Aut. kølefirma - Tlf. 13 35 23 - Aalborg

FÅBORG

Poul Andersen oplyser, at to af afdelingens æresmedlemmer gik bort i maj 1970: Kaptajn J. Hansen og blikkenslager Hansen (tidligere formand). I oktober mistede man endnu et medlem, fhv. depotbestyrer Thyge Jensen.

27. oktober døde den landskendte bådebygger Karl Andersen (kaldet Karl Jolle). Hans navn var kendt i alle danske havne for de mange fine træskibe, som han byggede i Fåborg og på Vestkysten. Hans sidste nybygning var et grønlandsk fartøj.

Afdelingens ældste æresmedlem og måske det ældste medlem af Marineforeningen var Jørgen Mortensen Jørgensen, kaldet Jørgen Rigger, som gik bort 16/11 i en alder af 96 år. Han havde været med de store sejlskibe i farten rundt Kap Horn. Til det sidste var han rask og interesseret og deltog altid i afdelingens generalforsamlinger og andre arrangementer.

GENTOFTE

I oktober afholdtes en vellykket pakkefest på Hellerup Parkhotel. Samme sted havde man 4. november fuldt hus til en sammenkomst, hvor kaptajnløjtnant Finn Rossdahl fortalte om frømand og andre dykkesuddannelse med filmforevisning om arbejdet under vandet. Før foredraget afholdtes ekstraordinær generalforsamling, hvor man vedtog at forhøje afdelingens årskontingent med kr. 5,00 til kr. 30,00.

2. december samedes man igen i de smukke lokaler, hvor kommandør H. J. Rasmussen holdt et causeri om humor i marinen.

GLOSTRUP-TASTRUP (Pladsmangel)

3. december afholdtes julefest i Marinestuen med god mad, hyggeligt samvær og bingospil. I afdelingens sprælske månedsblad „Så til Søs“ beklager formand Torben Jensen, at så mange medlemmer måtte gå forgæves til julemødet, fordi det kniber med plads i „Kahytten“. Afdelingen leder med lys og lygte efter større lokaler i Glostrups midte.

14. januar afholdtes det traditionelle torskegilde. Ved samme lejlighed havde man besøg af viceskoleinspektør E. Tofte, der fortalte om Glostrup gennem 800 år. 30. januar arrangeredes kombineret nytårsfest og karneval i Herstedøster forsamlingshus. - Alt var udsolgt.

Den ordinære admiralforsamling fandt sted 4. februar, og 8. februar havde skyttelavet admiralforsamling i Glostrup-hallen.

GODTHÅB (Echwald hædret)

Kong Frederik har tildelt bagermester Albert Echwald den kongelige belønningsmedalje i guld med krone for hans mangeårige indsats i humanitært arbejde. Bedst kendt er hans virke for Marineforeningens Godthåb-afdeling, hvortil kommer oprettelse og drift af sømandshjemmet, arrangementer i forbindelse med besøg af danske og udenlandske orlogsskibe, initiativ

til oprettelse af forskellige fonds m. m. Landshøvding N. O. Christensen foretog overrækkelsen under overværelse af bl. a. borgmester R. Berthelsen, landsprovt K. Lauritsen og kontreadmiral E. Franch Petersen, der er leder af Grønlands Kommando.

HALS

Afdelingen lykønsker: 6/1 Ludvig Nielsen, 75 år. 2/4 Harald Christensen, 50 år. 1/5 Peter Als, 60 år.

HANSTHOLM THISTED (Ny formand)

Ved den ordinære generalforsamling 16. januar trak A. P. Gravesen sig tilbage fra formandsposten, og det må ikke misforstås, når sekretær Age V. Nielsen beretter, at man sluttede med en festlig aften.

Senere konstituerede bestyrelsen sig med ny formand: Lars P. Kruse, Gyvelvænget, 7730 Hanstholm (tlf. 127).

HASLEV

Formand Bent Jensen skriver, at afdelingen har mistet en af sine gode kammerater, bøgermester Hans Andersen, som gik bort 5. december. Hans Andersen, der beklædte formandsposten gennem 22 år, var af uvurderlig værdi for afdelingens trivsel, og det var i første række takket være ham, at marinestuen i Haslev i dag er en seværdighed.

HOLBÆK (Jubilæumsfest)

16. novbr. fyldte afdelingen 50 år, og følgende lørdag, den 21. novbr., fejrede man begivenheden ved en fest i „Strandparken“. Med afdelingens formand, ingeniør Henry Dahlgaard som skipper og reklamechef Niels Aage Rasmussen som styrmand og toastmaster styrede man sikkert gennem det festlige program, der foregik i en traditionel maritim atmosfære. Blandt gæsterne var hovedforeningens næstformand, Svend Worm-Petersen, der talte for kongen, og den 96-årige købmand Ferdinand Jensen, der talte for flaget. I fødselsdagsgave modtog afdelingen bl. a. en smuk pokal fra Sjællandske Bank. Pokalen skal vandre blandt vinderne af de årlige fregatskydninger. Aftenen sluttede med dans, fællessang og sømandshistorier.

18. januar samledes medlemmerne påny til kammeratligt samvær ved et arrangement på restaurant Linden, og den 22. februar holdtes ordinær generalforsamling på Hotel Strandparken.

Afdelingen gratulerer: 12/1 direktør Peter Petersen, 50 år. 9/5 E. Anthony, 50 år.

50 års emblem overræktes til fhv. blikkenslager Fr. Petersen i forbindelse med generalforsamlingen 22. februar på Hotel Strandparken.

HØRSHOLM (Karneval)

3. februar afholdtes ordinær admiralforsamling i marinestuen med efterfølgende fællesspisning.

13. februar fejredes i Marinestuen et karneval, som vi forhåbentlig senere vil få lov at høre mere om. Det plejer at være byens samtaleemne.

Afdelingen lykønsker sin tidligere formand, nu æresmedlem, herreekviperingshandler Kurt Schov, som 10. februar fyldte 70 år. Kurt Schov har været en enestående drivkraft siden afdelingens start og har talrige venner både i Hørsholm og i Marineforeningens andre afdelinger.

KOLDING (Hvervekonkurrence)

Årets første arrangement var en film- og foredragsaften 14. januar på Staldgården i samarbejde med de lokale sejlklubber. Emne: Atlanterhavskapsejladsen med havkrydseren DIANA af Kiel. Ved generalforsamlingen 11. februar vedtog man en kontingentforhøjelse på kr. 10,00 om året. Man har udskrevet en konkurrence om hvervning af nye medlemmer. Præmien er en flaske whisky.

Kammerater og afdelingens fane var til stede ved bisættelsen af forretningsfører Chr. Sørensen (næstformand 1958-70), der gik bort i december.

KONGENS LYNGBY

Afdelingen lykønsker: 21/11 installatør Niels Henrik Nielsen, 75 år. 7/1 kloakmester Ernst Petersen, 89 år. 6/2 direktør Børge Jørgensen, 70 år. 7/2 pensionist Karlo Hansen, 70 år. 7/3 maskinmester Christian Høgholm, 50 år. 17/3 tømrer Niels Larsen, 65 år. 1/4 kasserer Niels Hem, 70 år. 19/4 telegrafbestyrer Poul Albrechtsen, 70 år. 22/4 formand Karl Eliassen, 60 år. 24/4 Børge Meier, Virum, 70 år.

KORSØR (Ny marinestue)

27. januar afholdt man på restaurant „Sølyst“ torskegilde med efterfølgende præmieskydning. 24. februar afholdtes ordinær generalforsamling med dagsorden i følge lovene.

Den nuværende marinestue er ved at blive for trang, bl. a. fordi man efterhånden har fået mange nye ting til udsmykning. Man har nu gennem kommunen fået stillet et lokale til rådighed på den gamle skole i Slottensgade, og man er i fuld gang med istandsættelse og indretning.

KØBENHAVN (En ny idé)

Af afdelingens publikation „Udkiggen“ fremgår, at foredragsaftenen 7. oktober, hvormed man startede sæsonen, var en stor og glædelig overraskelse. Kaptajnøjntant R. Kragelunds foredrag og film om konvojtjeneste under anden verdenskrig var „helt i toppen“. Samme aften bød afdelingen velkommen til 9 nye medlemmer.

Det årlige andespil afholdtes i marinestuen i restaurant Roma 5. november. Samme sted havde man julehyggeaften 2. december.

Det nye års program startede med mødeaften 14. januar og ordinær generalforsamling 11. februar.

Bornholm

Skibsprovantering
John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen
Juvener, guldsmed & gravør
Store Torv 8 - Tlf. 270

Esbjerg

Claus Sørensen
Esbjerg

H. J. Christensen & Søn
Vådbinderi og tovtørreri
Esbjerg

„Hotel Spangsbjerg“
Mødested for Marineforeningens
medlemmer
Esbjerg Tlf. (051) 2 17 55

Frederikshavn

Electra I/S
Elektroinstallatørfirma
Tlf. 42 02 39
Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard
Kolonial & skibshandel
Tlf. 42 26 22 Frederikshavn

P. Conradsen
Teknisk maskinforretning
Skibsartikler - Olie
Tlf. *42 09 00

Einar Sørensen & Co.
Stevedore
Tlf. *42 14 00
Havnegade 11 Frederikshavn

Fyn

Aktieselskabet
Svendborg Skibsværft

Carl Antonsen
Guld- og sølvmed

Skyttelavet fejrede 7. november sin 54-års fødselsdag sammen med damerne ved en sejltur på Øresund, og 8. december afholdtes juleskydning.

NAKSKOV

Afdelingen har mistet et af sine trofaste medlemmer, overingeniør Jørgen Petersen, som afgik ved døden i december.

NÆSTVED (50 år)

13. februar fejrede afdelingen sin 50-års fødselsdag. Vi håber at kunne bringe referat i næste nummer.

Afdelingen har mistet tre medlemmer: fisker Ejner Pedersen, Stenbæksholm, cykelhandler Tage Bårum Ærø og fabrikant Carl Peter Jensen. Sidstnævnte, der blev 92 år og var æresmedlem af afdelingen, havde i mange år været medlem af bestyrelsen og ydet en stor indsats. Han deltog i talrige sendemandsmøder og prægede i høj grad foreningens virke, især når særlige begivenheder forestod.

Afdelingen gratulerer: 16/2 remisearbejder V. G. Ernst, 50 år. 29/5 tobakshandler V. Holberg, 80 år. 18/6 cykelhandler H. Svendsen, Karrebæk, 80 år.

RANDERS (Samarbejde med maskinmestrene)

Vintersæsonen startede 16. oktober med sammenkomst i marinestuen, og 7. november fortsatte man med vildtskydning på Håndværkerforeningens skydebane.

29. november rykkede damekomiteen ud og afholdt en stor pakkefest i Marinestuen og de tilstødende lokaler. Festen gav en god indtægt, som blev spenderet en måned senere ved juletræs festen 27. december i Håndværkerforeningen. Man havde allieret sig med en nissemand, der legede med børnene, hvorefter der var film, dans og bortlodning. Festen blev arrangeret i samarbejde med Maskinmestrenes Forening.

Marinestuen var atter i brug 8. januar ved skyttelavets generalforsamling og 12. februar ved afdelingens ordinære generalforsamling, der blev kombineret med torskespisning.

På afdelingens program står i øvrigt en stiftelsesfest den 6. marts.

ROSKILDE

Afdelingen oplyser med sorg, at man har mistet en god ven og kammerat ved kabelmester H. Henriksens død. H. Henriksen var medlem fra 1931 og beklædt med stor ildhu posten som kasserer fra 1940 til 1952. I 1970 blev han æresmedlem. Hans minde vil blive holdt i ære af afdelingen og af mange andre, som kendte ham fra hans flittige deltagelse i sendemandsmøderne.

Afdelingen gratulerer: forhenværende havnefoged

Hans Frederik Christian Poulsen, som 6. januar fyldte 80 år. H. F. C. Poulsen, der er æresmedlem af afdelingen, har en fortid i de store sejlskibe, og vi håber, at der bliver mulighed for senere at referere nogle af hans beretninger.

SILKEBORG

12. november afholdtes mønstring på banjerne i marinestuen. Samme sted afholdtes 9. februar ordinær generalforsamling, og 27. februar havde man skydning i samarbejde med soldaterforeningerne.

Afdelingen gratulerer: 2/1 Jens Holger Davidsen, 60 år. 2/1 Kristian Sørensen, 65 år. 31/1 Johs. Frede Grotkjær, 50 år. 2/5 Carlo E. Hansen, 70 år. 2/5 Laurits B. Rasmussen, 50 år.

Til 9. marts havde Silkeborg afdeling planlagt medlemsmøde i Marinestuen, hvor skoleinspektør Karl Pedersen ville fortælle om en rejse til Sydamerika og vise lysbilleder. Sammenkomsten er for medlemmer med husstand, og soldaterforeningernes medlemmer er også inviteret med.

SKAGEN (Ny marinestue)

Et udklip af Vendsyssel Tidende for 22. november (modtaget i februar) fortæller, at Marineforeningens Skagen-afdeling regner med at kunne åbne en marinestue først i december i den gamle købmandsbutik på Brøndums hotel, - dersom sundhedsmyndighederne giver tilladelse. Vi håber at kunne give en rigtig præsentation af denne marinestue i et senere nummer.

STEGE (Ny marinestue)

5. december indviedes afdelingens marinestue på hotel „Skydevænget“ ved Ulfsund. Klokkeren 17.30 mødte gæsterne og gæsterne med damer. Man samledes i hoteltets glasveranda, og med fanen i spidsen begav man sig til marinestuen, hvor afdelingens formand Edmund Rasmussen bød velkommen. Blandt gæsterne sås kommandørkaptajn Kai Hertz, officerer og mandskab fra Marinestation „Møn“, repræsentanter for Vordingborg afdeling af Marineforeningen, fhv. lods Løber, fhv. kaptajnltjnant Thomsen og kontaktmænd Børge Mikkelsen med fruer samt afdelingens æresmedlem A. Balle.

Formanden sammenlignede arrangementet med søsætningen af et skib, hvortil man knyttede store forventninger om støt sejlads fremover. Afdelingen kan i øvrigt glæde sig over at have sejlet for god vind siden stiftelsen i 1942. Man har stadig fremgang i antallet af medlemmer.

Efter at kommandørkaptajn Hertz havde foretaget indvielsen, regnede det ned med gaver, bl. a. en tegning af fregatten JYLLAND fra hovedforeningen, et maleri og en signalpistol fra Børge Mikkelsen, et bordflag fra lods Løber, en check fra A. Balle, askebægre fra Marinestation „Møn“, en gæstebog fra Vordingborg-afdelingen, et skibsur fra vandværksbestyrer Bendix Andersen og forskellige maritime billeder fra andre gratulanter.

Gaverne var en godt supplement til Marinestuen, der er indrettet som et skibsdæk eller en kommandobro med nathus, rat, maskintelegraf osv.

Programmet for indvielsen bestod i øvrigt af fælles spisning, masser af taler og skipperhistorier.

SVENDBORG

Afdelingen lykønsker: 29/1 skibsfører J. Anker Nielsen, Tåsinge, 70 år. 31/1 handelsrejsende O. Vagn Martinussen, Thurø, 50 år. 25/2 direktør S. Møller Petersen, 60 år. 1/4 skibsfører Skjælbæk Ravn, Skovsbostrand, 65 år. 10/4 skibsfører E. Johannesen, Troense, 60 år. 24/4 maskinmester P. Hoffmann Petersen, 60 år. 24/5 landsretssagfører Bertel Smith, 50 år. 25/6 købmand Otto Petersen, 80 år.

SØLLERØD (Damerne med)

Afdelingens husorgan „Marine Nyt“ fortæller, at man ved den ordinære generalforsamling 25. februar afskrev mandfolkens sidste skanse. Damerne var inviteret med til generalforsamlingen - dog ikke til selve mødet. Man fandt ud af, at de nemt kunne underholde sig selv, medens der blev snakket om afdelingens anliggender. Derefter samledes man til hønsegilde og fri manøvrer.

Afdelingen har i øvrigt planer om filmaftener og andre arrangementer i forbindelse med sammenkomsterne. Det er desuden hensigten at genopfriske fisketurerne, og man vil forsøge at komme ind i et bedre samarbejde med naboafdelingerne.

ÅRHUS

Afdelingens gratulerer: 22/1 Prokurist Bjarne Krants 65 år. 23/1 Fotograf Carlo Mortensen 50 år. 8/2 Direktør Mogens Nielsen, Riisskov, 50 år. 17/2 Bagermester Carl Taul, Odder, 50 år. 27/2 Fuldmægtig H. Dalbøge-Andersen 65 år. 10/3 Aut. gas- og vandm. N. Loft Sørensen 65 år. 21/3 Driftsleder Erik Imer, Riisskov, 60 år. 22/3 Hans Peter Knudsen 65 år. 22/3 Cigarhandler Knud Strube, Bjerringbro, 65 år. 23/3 Politiaass. E. Thomsen, Hinnerup, 75 år. 15/4 Bagermester Jørgen O. Sørensen 75 år. 26/4 Overass. Wagner Sørensen 60 år. 29/4 Maskinfabr. August Andersen 85 år. 30/4 Bankdirektør H. Werdelin-Larsen 60 år. 12/5 Lrs. Knud Rønnow 70 år. 31/5 Fabrikant N. J. Farsø-Rasmussen 65 år.

If you want to receive
free of charge
a catalogue with 24 pages
and many pictures out of
books on ships
and weapons
write to
J. F. LEHMANN'S VERLAG
D 8 München 21 Postfach

Illustrationerne gengiver bøgerne i samme rækkefølge som i teksten.

Ny maritim litteratur

Slavernes Øer

Thorkild Hansens trilogi om Danmarks andel i slavehandelen er afsluttet med de dansk-vestindiske øers historie, der også er slavehandelens historie. Den er helt ovenud fængslende og hertil dejligt illustreret af Birthe Lund. 450 s., kr. 75,00, Gyldendal.

Sikkerhed til søs

Kommandørkaptajn J. E. Undéns lille håndbog om redningsflåden og dens brug er blevet revideret og genoptrykt med blåt stempel til undervisningsbrug. 64 s., ill., kr. 14,00, Nordisk Gummifabrik, Esbjerg.

Concrete Boatbuilding

Gainor W. Jackson og W. Morley Sutherland redegør for teknik og fremtidsmuligheder i de nye skibbygningsmetoder med jernbeton og glemmer ikke at fortælle lidt om betonskibenes historie. 106 s., ill., 50 sh. net., George Allen & Unwin Ltd.

Because the Horn is there

To gange forsøgte Miles Smeeton at runde Kap Horn i en lille ketch, og begge gange måtte han give op efter kærtring. Tredje gang lykkedes det - endda den hårde vej fra øst til vest. Her er hans beretning om hele rejsen fra England til vestkysten af Canada. 169 s., ill., 42 sh. net., Nautical Publishing Company.

Women under Sail

Uddrag af personlige beretninger fra kvinder, der deltog i lange sejskibsrejser, samlet af Basil Greenhill og Ann Giffard fra National Maritime Museum. Beretningerne spænder tidsmæssigt fra 1829 til 1949. 213 s., ill., 50 sh. net., David & Charles, Newton Abbot.

Handels- og Søfartsmuseets Arbog 1970

Danmarks største søfartshistoriske værk er nu nået til bind 29 under redaktion af den afgåede direktør Knud Klem og den nye direktør Henning Henningsen. Indholdet er som sædvanlig afvekslende og af høj karat, ledsaget af fortrinlige illustrationer. 181 s., kr. 35,00. Gratis for medlemmer af museets vennekab.

Dreadnought Returns

Mesterfotografen Neil Leifer var på platten, da verdens sidste store slagsskib USS "New Jersey" for anden gang blev pakket ud af mølposen for at gå i aktiv krigstjeneste. Gennem en enestående samling billeder i sort/hvid og farver følger man skibets klargøring, bemanning, øvelserne i Stillehavet og til slut krigshandlingerne ved Vietnams kyst. Man må beklage, at dette luksurværk har en så dystre baggrund. Ca. 200 s., stort format, 20 dollar., Kaye Publications, Philadelphia.

Meuterei in der Kaiserlichen Marine

De røde matrosers forsøg på at tage kommando over den tyske højsøflåde i sommeren 1917 har været genstand for grundig undersøgelse af Ernst Legahn, som efter mere end halvtreds år søger at bringe en nøgtern og upartisk redegørelse. 142 s., DM 14,80, Koehlers Verlagsgesellschaft, Herford.

The Liberty Ships

L. A. Sawyer og W. H. Mitchell har samlet oplysninger om næsten alle de 2700 Libertyskibe, som blev ekspresbygget i USA under Verdenskrig II for at erstatte tabene ved ubådenes angreb. 222 s., ill., 70,00 sh. net., David & Charles, Newton Abbot.

West Coast Windjammers

De mange hundrede skonnerter og barkentiner, som byggedes på kysten af Washington, Oregon og Californien, er hovedemnet for bogen, som Jim Gibbs har forsynet med et imponerende antal gode fotos og beretninger. Specielt skal også nævnes en liste med data for sejskibe, som byggedes på vestkysten 1850-1908. 198 s., stort format. 12,95 dollar net., Superior Publishing Company, Seattle.

Working in Canvas

P. W. Blandford giver instruktion i brug af håndværktøj til lettere sejlmagerarbejde, bl. a. sømninger, lopsning, stopning, påsyning af lig, indsætning af ringe, sejlmagerspleis m. m. 72 s., ill., ca. 8 sh. net., Brown, Son & Ferguson, Glasgow.

Voyaging

Kaptajn James William Holmes tilbragte mere end halvtreds år i store sejskibe.

Han er en fin fortæller og en acceptabel maler af skibsportrætter. Hans livshistorie er ledsaget af tyve helsedise farvegengivelser af de klippere, han sejlede med. bl. a. "Blackadder", "Cimba", "Salamis" og "Hallowe'en". 207 s., 40 sh. net., Nautical Publishing Co., London.

The Tall Ships Pass

Genoptryk af W. L. A. Derbys efterspurgte sejskibsbog fra 1937. En beretning om den sidste store sejskibsperiode i almindelighed og om "Herzogin Cecilie" i særdeleshed. Fotografierne er af høj karat. 427 s., 126 sh. net., David & Charles, Newton Abbot.

Die See, Schicksal der Völker

112 kapitler, der spænder fra antikkens rivalisering i Middelhavet til den moderne kappestrid om at udnytte havets rigdomme, forsøger Gustav-Adolf Wolter og Alexander Meurer at skabe overblik over havets betydning i menneskehedens kulturelle, politiske og økonomiske udvikling. 328 s., ill., DM 36,00 net. Koehlers Verlagsgesellschaft, Herford.

The Shannon and the Chesapeake

Admiral H. F. Pullen har skrevet en ny bog om det berømte tretten minutters søslag mellem den britiske fregat "Shannon" og den amerikanske fregat "Chesapeake" i foråret 1813. Fornemt udstyr og eksklusivt billedmateriale. 174 s., 20,00 dollar net., McClelland & Stewart Toronto.

Western Ocean Passengers Lines and Liners 1934-1969

Passagerfarten mellem Europa og Nordamerika østkyst gennem de sidste 35 år beskrives af Commander C. R. Verner Gibbs, der giver et situationsoverblik og desuden bringer data for et stort antal skibe, ledsaget af et fortrinligt billedmateriale. 185 s., 55 sh. net., Brown, Son & Ferguson, Glasgow.

Longitude

Det eksklusive maritime tidsskrift "Fra de Syv Have", redigeret af Jan-Erik Carlstedt er udkommet for femte år i træk. Hovedvægten er denne gang lagt på sejskibene gennem en halv snes artikler og beretninger med godt billedmateriale. 72 s., ca. sv. kr. 14,50 net., J. E. Carlstedt Verlag, Stockholm.

